

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-12-17

Vår referens

Sanna Jälevik

Utvecklingssamordnare

sanna.jalevik@malmo.se

Revidering av Program för den nationella minoriteten samer

STK-2024-401

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Malmö stad beslutade den 22 maj 2014 om Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter. Syftet med policyn är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning.

Policyn kompletterades 2016 med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer. Policy och program ska ses över i slutet av varje mandatperiod för att se om det finns behov av revidering.

Ärendet beskriver hur processen för revidering av Program för den nationella minoriteten samer har gått till samt vilka ändringar som föreslås.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott skickar, utan eget ställningstagande, förslag på reviderat Program för den nationella minoriteten samer till berörda nämnder med sista svarsdatum den 31 mars 2026.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 260112 Revidering av Program för den nationella minoriteten samer

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-01-12

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden
Fritidsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
Kulturnämnden
Miljönämnden
Servicenämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Valnämnden
Överförmyndarnämnden
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Kommunfullmäktige i Malmö stad beslutade den 22 maj 2014 om Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK-2013-1182). Syftet med policyn är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning.

Policyn kompletterades 2016 med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar (STK-2015-1378) samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer (STK-2016-1419). Kulturnämnden ansvarar för samordning och revidering av handlingsplanen för romer. Detta ärende berör således inte handlingsplanen för den nationella minoriteten romer.

Policy och program ska enligt beslut i kommunfullmäktige (STK-2019-1013) ses över i slutet av varje mandatperiod för att se om det finns behov att revidering. Översyn samt eventuell revidering ska göras av kommunstyrelsen i samråd med de nationella minoriteterna. Revidering av policy och program har skett i två steg.

Först skedde en revidering av Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter, som kommunfullmäktige beslutade om i september 2024 (STK-2024-396).

Under hösten 2024 och 2025 har en översyn därefter pågått av programmen för de nationella minoriteterna: sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar. Under processen har samråd hållits med Malmöbor som tillhör dessa nationella minoriteter.

Detta ärende beskriver hur processen för revidering av Program för den nationella minoriteten samer (STK-2019-1015) har gått till samt vilka ändringar som föreslås i programmet.

Aktuella områden för revidering

Sedan programmet reviderades senast 2020 har Malmö stads policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet (STK-2020-963) antagits. Stadskontoret har därför gjort bedömningen att det finns behov av att revidera program för den nationella minoriteten samer så att den överensstämmer med Malmö stads policy för mänskliga rättigheter och rättighetsbaserat arbetssätt.

I samband med översynen av programmet har stadskontoret utifrån rättighetsbaserat arbetssätt även sett behovet att se över programmet i sin helhet utifrån klarspråk.

Stadskontoret har också sett ett behov av ett förtydligande utifrån att de nationella minoritetsspråken inte är exklusiva för en specifik nationell minoritet. För stringens gällande detta för samtliga program för nationella minoriteter, föreslås samiska läggas till benämningen; Program för den nationella minoriteten samer och nationella minoritetsspråket samiska.

Stadskontoret har även sett behov av att förtydliga de hänvisningar som görs i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk till skollagen (2010:800) och socialtjänstlagen (2025:400). Samt förtydliga att det i bibliotekslag (2013:801) anges att biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.

Då alla Sveriges kommuner enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska ha mål för sitt nationella minoritetsarbete ser stadskontoret ett behov av att Malmö stads inriktningsmål på området förtydligas. I samband med att den nya socialtjänstlagen (2025:400) trätt i kraft har även ett behov av revidering identifierats gällande äldreomsorg på samiska.

I övrigt har stadskontoret sett behov av att uppdatera programmet utifrån lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Delaktighet och inflytande i arbetet med revideringen

Den 14 januari 2025 hölls ett öppet samråd för samer gällande revideringen av programmet. De samer som deltog gavs även möjlighet att lämna skriftliga synpunkter via mejl efter samrådet. Samrådsdeltagarna var över lag positiva till utkastet till program och ser omfattande mål i programmets inriktningar. Nedan följer en sammanfattning av de synpunkter som framkom:

- Benämna samer som urfolk i programmet.
- Lista samtliga fem samiska språk i programmet, det vill säga nordsamiska, lulesamiska, pitesamiska, umesamiska och sydsamiska. Benämna dem med samlingsbegreppet de samiska språken.
- Konkretisera hur arbetet med programmets inriktningsmål kan/ska göras för att uppnå förbättringar för urfolket samer. Efter att det tagits beslut om programmet behöver ett strategiskt och praktiskt arbete följa efter utifrån programmet ambitioner.
- För att förbättra informationsspridningen föreslås en fördjupad dialog med redan identifierade samiska organisationer och Malmöbor. Det är utmanande att nå samer i Malmö, särskilt de som inte finns med i Sametingets röstlängd.
- För att främja samisk kultur lyfts behovet av mötesplatser där samiska Malmöbor, särskilt unga vuxna, kan träffas och stärka sin kulturella identitet.
- Fjärrundervisning i de samiska språken i modersmålsundervisningen ses som en möjlig väg framåt för att få fler unga att lära sig samiska.
- Det föreslås att staden lyfter fram de samiska språkkunskaper som meriterande vid rekrytering. Malmö stad har en hög ambitionsnivå vad gäller att erbjuda äldreomsorg på samiska, men praktiska utmaningar kvarstår.

Konsultation har även skett med föreningen Samer i Syd den 20 maj 2025. Sametinget avstod från att delta i denna konsultation. Konsultationen utgick från ett nytt utkast till reviderat program utifrån de synpunkter som framkommit i samrådet. Samer i Syd var överlag positiva till utkastet till program och de föreslagna inriktningsmålen, samt de ändringar som gjorts på i det tidigare samrådda utkastet. Nedan följer en sammanfattning av de synpunkter som framkom:

- Förtydligandet av samer som urfolk i utkastet, samt benämningen och listningen av de samiska språken är bra.
- Det är en förbättring att ändra de rubriker som handlar om kunskapshöjning så att det syftar till att öka kunskap i stället för medvetenhet.
- Det är bra att det framkommer ambitioner i programmet. Det är dock viktigt att det inte bara blir en pappersprodukt och att arbete görs för att konkretisera arbetet med inriktningsmålen när programmet väl antagits.
- För att Malmö stad ska kunna möta ambitionerna i programmet, behövs insatser för att möjliggöra rekryteringen av personer med samisk

språkkompetens. Det vore bra om nationella minoritetsspråk lyftes fram som meriterande vid rekrytering av personal.

- Möjligheten till samisktalande tolk bör undersökas, går det att få till i praktiken vid behov?
- Gällande delaktighet och inflytande borde arvodering för deltagare ske vid möten dagtid, för att täcka upp för eventuell förlorad inkomst. Samer i Syd har i övrigt flera förslag på hur Malmö stad kan arbeta vidare med delaktighet för samer och hur samisk kultur kan främjas.
- Använd Sametingets röstlängd som ett sätt för att nå ut till samer i Malmö.

Förslag på ändringar i programmet

Utifrån de av stadskontoret identifierade aktuella områden för revidering samt synpunkter och förslag som lyfts av samrådsdeltagare och konsultation med Samer i syd har ett utkast till reviderat Program för den nationella minoriteten samer tagits fram av stadskontoret. Synpunkter och förslag från samråd och konsultation beaktas i det reviderade programmet alternativt i det kommande arbetet med implementering av programmet.

Följande förtydliganden, uppdateringar och tillägg har gjorts i förslaget till reviderat program:

- Namnet på programmet är ändrat till Program för den nationella minoriteten och urfolket samer och nationella minoritetsspråket samiska. Detta utifrån synpunkter som framkommit i samråd och vid konsultation om programmet, samt för att lyfta fram det samiska språket på samma sätt som i övriga program.
- Samer benämns till största del som urfolket samer i programmet. I de fall där urfolk lämnas utelämnas, sker detta av redaktionella skäl för att undvika upprepningar.
- Samiska är ändrat till de samiska språken, det vill säga nordsamiska, lulesamiska, pitesamiska, umesamiska och sydsamiska.
- Utifrån Malmö stads policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet ska Malmö stad arbeta rättighetsbaserat, vilket också förtydligas i förslaget till reviderat program.
- Förtydligande har gjorts gällande de hänvisningar som görs i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk till skollagen (2010:800) och socialtjänstlagen (2025:400). Samt förtydligande om att det i bibliotekslag

(2013:801) anges att biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.

- Redaktionell genomgång har gjorts av programmet i sin helhet utifrån klarspråk. Detta innebär redaktionella ändringar som inte ändrar policyns innehåll. Syftet med dessa ändringar är att göra programmets disposition och innehåll lättare att läsa och ta till sig. Den redaktionella genomgången innefattar även rubriksättning.
- Förtydligande har gjorts av hur Malmö stad arbetar med urfolket samers rättigheter, samiska, samråd och konsultation utifrån programmet.
- Förtydligande har gjorts av programmets inriktningar genom att benämna dess arbetsområden som inriktningsmål. Inriktningsmålen har dispositionsmässigt ordnats så att de inriktningsmål som gäller samer ligger först och de som gäller samiska ligger därefter.
- De målsättningarna i programmet tidigare handlat om att höja medvetenhet om den samiska minoriteten och dess rättigheter föreslås ändras till att höja kunskap om.
- Inriktning för arbetet med att främja möjligheter för samiska Malmöbor att behålla och utveckla sin kultur har förtydligats.
- Inriktningar kring arbetet med de samiska språken har förtydligats.
- De delar som gäller äldreomsorg, har ändrats så att de stämmer överens med den nya socialtjänstlagen (2025:400). Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk hänvisar sedan 1 juli 2025 genom 18 § dit och anger att rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas omvårdnad inom ramen för äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken regleras i 8 kap. 6–9 §§ socialtjänstlagen.
- En beskrivning av samer och samiska har tagits fram. Samer i Syd har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på beskrivningen och tycker att den är bra.
- Förtydligande har gjorts av uppföljningsansvaret och när revidering av programmet ska ske.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret har genom att identifiera aktuella områden för revidering uppdaterat programmet så att det stämmer överens med gällande policys för mänskliga rättigheter och nationella minoriteter. Förtydligandet om hur programmet utgår från Malmö stads

policy för mänskliga rättigheter lyfter fram kopplingen till arbetet med mänskliga rättigheter och samt policyns fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Stadskontoret menar också att den redaktionella genomgången av programmet, gör den mer lättförståelig och lättläst. Inriktningsmålen skapar tydligare inriktningar för arbetet med urfolket samers rättigheter och samiska utifrån minoritetslagstiftningen. Benämningen av samer som urfolket samer, bedöms av stadskontoret framledes kunna föranleda revidering av andra styrdokument.

Genom samråd och konsultation har samiska Malmöbor och föreningen Samer i Syd fått möjlighet till delaktighet och inflytande gällande programmets innehåll och inriktningar. Stadskontoret bedömer att de synpunkter som framkommit beaktats så långt det är möjligt i revideringen av programmet och kommer i övrigt att beakta övriga inkomna synpunkter och förslag i det kommande utvecklingsarbetet inom området.

Frågor

Berörda nämnder ombeds särskilt kommentera föreslaget utkast till reviderat program utifrån stadskontorets remissfrågor:

1. Har er nämnd några övergripande synpunkter på innehållet i det förslagna programmet för den nationella minoriteten och urfolket samer och nationella minoritetsspråket samiska?
2. Vilka möjligheter och utmaningar ser er nämnd med de ändringar som gjorts i föreslaget program?

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Ana Maria Deliv Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör